ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОТРИМАННЯ ДОЗВОЛУ ДЛЯ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З НЕЮ ГРОМАДСЬКОСТІ

1 Відомості щодо суб'єкта господарювання

Повне та скорочене найменування суб'єкта господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю «РИБАЛЬСЬКИЙ КАР'ЄР» (ТОВ «РИБАЛЬСЬКИЙ КАР'ЄР»)
Ідентифікаційний код юридичної особи в Єдиному державному реєстрі підприємств та організацій України	32990050
Місцезнаходження суб'єкта господарювання, контактний номер телефону, адресу електронної пошти суб'єкта господарювання	52042, Дніпропетровська область, Дніпровський район, с. Любимівка, вул. Німецька (Томська), 283 тел.: + 380567888104; + 380567880835, E-mail: krcem.rq@gmail.com, natalia.gnidash@krcem.com
Місцезнаходження об`єкта/ промислового майданчика	52042, Дніпропетровська область, Дніпровський район, с. Любимівка, вул. Німецька (Томська), 283

2 Відомості про наявність висновку з оцінки впливу на довкілля, в якому визначено допустимість провадження планованої діяльності, яка згідно з вимогами Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» підлягає оцінці впливу на довкілля

Згідно Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» № 2059-VIII від 23.05.2017 (ст.. 3 частина 2 п. 15 «Кар'єри та видобування корисних копалин відкритим способом, їх перероблення та збагачення на місці на площі понад 25 гектарів або видобування торфу на площі понад 150 гектарів») Рибальське родовище мігматитів належить до першої категорії видів планованої діяльності та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля.

ТОВ «РИБАЛЬСЬКИЙ КАР'ЄР» була здійснена процедура оцінки впливу на довкілля (ОВД) для планованої діяльності «Розробка запасів Рибальського родовища мігматитів буро- вибуховим методом та складування розкривних порід у відвали з подальшою рекультивацією кар'єру та відвалу», реєстраційний номер справи про ОВД 20197244160, за результатами якої отримано позитивний висновок з ОВД № 7-03/12-0197244160/1 від 15.01.2020 р.

3 Перелік та загальний опис виробництв, технологічних процесів, технологічного устаткування об'єкта

ТОВ «РИБАЛЬСЬКИЙ КАР'ЄР» проводить промислову розробку та видобуток корисної копалини в межах території Рибальського родовища мігматитів. Територія Рибальського родовища мігматитів з площею досліджених запасів 71,5 га відведена підприємству з метою розробки та видобутку мігматитів відповідно до спеціального дозволу Державної служби геології та надр України від 09.12.2004 № 3558, строком до 05.09.2034 р., та Акту про надання гірничого відводу від 20.04.2016 № 3120, строком до 05.09.2034 р.

На даний час північна та центральна частини родовища розкриті кар'єром до відмітки – 24,0.

Напрямок відпрацювання – за рахунок поглиблення та розширення кар'єру. Наступний розвиток гірничих робіт буде здійснюватися за рахунок розвитку існуючого стану родовища (надалі – Кар'єр).

В адміністративному відношенні Рибальське родовище мігматитів знаходиться на території Любимівської сільської ради Дніпровського району Дніпропетровської області, біля злиття р. Дніпро та р. Самара, за 500 м на південний захід від селища Рибальське.

З проммайданчиком Рибальського родовища межують:

- з півночі і північного заходу – відстійники, р. Самара;
- з північного сходу і південного сходу – землі Любимівської сільради;
- південного заходу – Ігренське водосховище.

Найближчі селітебні території знаходяться в південно-західному напрямку на відстані 560 м (вул. Усть-Самарська (колишня вул. Халхінгольська)) і в північному напрямку на відстані 700 м (вул. Німецька).

Основною корисною копалиною Рибальського родовища є мігматити дніпропетровського комплексу палеоархею з ксенолітами амфіболітів та гнейсів аульської серії. За результатами фізико-механічних досліджень встановлено, що корисна копалина придатна для виробництва каменю бутового марок 600-1400 за міцністю, F-25 - F-50 за морозостійкістю відповідно до вимог ДСТУ Б В.2.7-241:2010 «Камінь бутовий. Технічні умови».

Відповідно до попереднього висновку ОВД потужність видобутку корисної копалини (мігматитів) становить 300 тис. $м^3$/рік. Запланована проектна потужність видобутку корисної копалини (мігматитів) становить до 570 тис. $м^3$/рік (або до 1,5 млн. т/рік).

Розробка Кар'єру проводиться відкритим способом із застосуванням транспортної системи розробки та зовнішнім відвалоутворенням. Переробка корисної копалини здійснюється на дробильно-сортувальному комплексі компанії переробника.

Планованою діяльністю передбачається наступна технологічна схема гірничих робіт і механізації виробничих процесів.

Розкривні породи на родовищі представлені суглинками, піском, глиною, каоліном, дресвою кристалічних порід і вивітреними мігматитами.

М'яка розкривна порода і частково дресва розробляються одноковшевими екскаваторами. Дресва в щільному стані розробляється із застосуванням буро-вибухових робіт.

Розробка розкривних порід проводиться уступами висотою до 10 м. Транспортний зв'язок розкривних уступів з відвалом здійснюється на східному борту кар'єра. При відпрацюванні південно-західної частини кар'єру розробка розкривних порід буде проводитися на горизонтах +18 м, +30 м, +40 м і +50 м.

При виконанні розкривних робіт робочим проектом розробки Рибальського родовища мігматитів передбачена автотранспортна схема із застосуванням дизельного екскаватора HYUNDAI 520 LC-9S з ємністю ковша 3,2 $м^3$ (або аналогом) і автосамоскидами КрАЗ вантажопідйомністю 12-16 тон (або аналогом). Розкривні породи автомобільним транспортом транспортуються у зовнішній відвал. Середня дальність транспортування складає приблизно 1 км.

Розробка мігматитів проводиться після їх попереднього розпушування буро-вибуховим методом. Буро-вибухові роботи виконуються підрядною організацією, яка має відповідний дозвіл.

Бурові роботи виконуються буровим верстатом Atlas Copco (або аналогом). Зазначений буровий верстат дозволяє бурити свердловини діаметром 100-150 мм. Роботи виконуються у двозмінному режимі по 8 годин. Перед початком виконання бурових робіт, блок (частина видобувного горизонту) звільняється від будь-якого обладнання, зачищається від зайвого матеріалу, розмічається маркшейдером та передається для буріння. Вибухові роботи проводяться згідно «Типового проекту на проведення буро-підривних робіт методом свердловинних та шпурових зарядів на Рибальському родовищі мігматитів», 2018 р. з використанням вибухівки та засобів ініціювання, які допущені Державною службою України з охорони праці. Використання допущених засобів ініціювання та вибухівки дозволяє знизити масу вибухового матеріалу і значно знизити газопилові викиди.

Після вибухових робіт підірвана гірнича маса використовується для подальшого виробництва щебню. Здійснюється виймання підірваної гірничої маси за допомогою екскаватора типу зворотня лопата Hyundai 520 LC-9S з ємністю ковша 3,2 $м^3$ (або аналогом) та завантажує до приймального бункера мобільної дробильної установки Metso LT-120 (первинна стадія дроблення). Після проходження первинної стадії подрібнення утворюється проміжний склад матеріалу (напівфабрикату). Далі з проміжного складу матеріал вантажиться за допомогою фронтального навантажувача Hyundai HL 770- 7, Hyundai HL 780-7A, Komatsu WA 500-6H з ємністю ковша 4-5 $м^3$ (або аналогом) до автосамоскидів БелАЗ-7540, Volvo FMX вантажопідйомністю до 30 тон (або аналогом) та переміщається на дробильно-сортувальний завод. На дробильно-сортувальному заводі виконується подрібнення та попереднє сортування матеріалу на другій та третій стадії подрібнення за допомогою пересувної конусної дробарки Sandvik CH 440 та мобільної дробильно-сортувальної установки Sandvik UH 440e. Після подрібнення матеріал поступає на мобільний грохот Powerscreen 6203H для сортування на різні фракції. Для видобування, перероблення та сортування може бути застосовано інше аналогічне устаткування.

Кінцевим продуктом (готовою продукцією) є щебінь різних фракцій: 0-5 мм, 0-20 мм, 5-10 мм, 5-20 мм, 10-20 мм, 20-40 мм, 40-70 мм, 100-300 мм, камінь бут та інші.

Режим роботи кар'єру прийнятий:

- на видобувних роботах – цілорічний, 250 днів на рік, п'ятиденний робочий тиждень з роботою в 3 зміни по 8 годин;
- на розкривних роботах – сезонний, 180 днів у році, п'ятиденний робочий тиждень з роботою в 1 зміну по 8 годин.

На технологічних перевезеннях передбачається використовувати автотранспорт (автосамоскиди) та кар'єрну спецтехніку, яка використовується на роботах:

- перевезення розкривних порід у зовнішній відвал;
- підготовчі роботи;
- видобувні роботи;
- перевезення корисної копалини;
- перевезення готової продукції.

Перелік кар'єрної спецтехніки та обладнання:

№ з.п.	Марка	Назва та основні технічні данні обладнання	Вид робіт	Кіль-кість
1	HYUNDAI 520 LC-9S (або аналог)	Екскаватор дизельний з ємністю ковша 3,2 м^3	Підготовчі, Розкривні, Видобувні	2
2	HYUNDAI HL 770-7 (або аналог)	Фронтальний колісний дизельний навантажувач з ємністю ковша 4-5 м^3	Підготовчі, Розкривні, Видобувні	1
3	HYUNDAI HL 780-7A (або аналог)	Фронтальний колісний дизельний навантажувач з ємністю ковша 4-5 м^3	Підготовчі, Розкривні, Видобувні	1
4	KOMATSU WA 500-6H (або аналог)	Фронтальний колісний дизельний навантажувач з ємністю ковша 4-5 м^3	Підготовчі, Розкривні, Видобувні	1
5	Т-130 (або аналог)	Бульдозер на базі трактора Т-130 потужністю 118 кВт (160 к.с.)	Підготовчі, Розкривні, Рекультивація, Планування	1
6	БелАЗ-7540 (або аналог)	Автосамоскид вантажопід'ємністю до 30 т	Перевезення сировини та розкривних порід, підготовчі роботи	2
7	Volvo FMX (або аналог)	Автосамоскид вантажопід'ємністю до 30 т	Перевезення сировини та розкривних порід, підготовчі роботи	2
8	КрАЗ (або аналог)	Автосамоскид вантажопід'ємністю до 15 т	Перевезення розкривних порід	2
9	Atlas Copco Roc L8 (або аналог)	Бурова установка з діаметром свердловин 100-150 мм	Буріння свердловин	1
10	КрАЗ (або аналог)	Автомобіль для поливки доріг	Полив доріг та ділянок пиління (запилення)	1
11	Metso LT-120 (або аналог)	Мобільна щокова дробарка	Подрібнення	1
12	Sandvik CH 440 (або аналог)	Пересувна конусна дробарка	Подрібнення	1
13	Sandvik UH 440e (або аналог)	Мобільний дробильно- сортувальний комплекс	Подрібнення, сортування	1
14	Powerscreen 6203H (або аналог)	Мобільний сортувальний комплекс	Сортування	1

На підприємстві – 16 неорганізованих джерел викидів забруднюючих речовин. Джерелами виділення забруднюючих речовин є технологічне та допоміжне обладнання, під час роботи якого, утворюються забруднюючі речовини (далі ЗР).

Під час роботи дизельних двигунів кар'єрного автотранспорту – пересувних джерел викидів, в атмосферу виділяються: оксид вуглецю, оксиди азоту, вуглеводні насичені C_{12}-C_{19} (НМЛОС), сажа, діоксид сірки (джерела викидів №№ 1, 7, 13).

Згідно листа-роз’яснення Мінприроди України №14/14-01.2/1634-23 від 05.12.2023, відповідно до статті 9 Закону України «Про охорону атмосферного повітря», для кожного типу пересувних джерел, що експлуатуються на території України, встановлюються нормативи вмісту забруднюючих речовин у відпрацьованих газах.

Норми та методи вимірювання вмісту забруднюючих речовин у відпрацьованих газах автомобілів регламентуються державними стандартами щодо вмісту забруднюючих речовин у відпрацьованих газах автотранспортних засобів, вимоги яких наближені до вимог аналогічних стандартів країн Європейського співтовариства: ДСТУ 4277:2004 «Норми і методи вимірювань оксиду вуглецю та вуглеводнів у відпрацьованих газах автомобілів з двигунами, що працюють на бензині та газовому паливі» та ДСТУ 4276:2004 «Норми і методи вимірювань димності відпрацьованих газів автомобілів з дизелями або газодизелями».

Однією зі складових зазначеної перевірки є перевірка дотримання вмісту оксиду вуглецю та вуглеводнів або димності у відпрацьованих газах автомобілів нормам, встановленим ДСТУ 4277:2004 та ДСТУ 4276:2004.

Таким чином, для пересувних джерел викидів, що знаходяться на території підприємства, не здійснюється регулювання викидів ЗР відповідно до «Інструкції про вимоги до оформлення документів, в яких обґрунтовуються обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами», що затверджена наказом Мінприроди України № 448 від 27.06.2023 (далі – Інструкція).

При переміщенні кар'єрного автотранспорту в межах кар’єру, в атмосферне повітря надходять речовини суспендовані – пил (аерозоль) недиференційований за складом (джерела викидів №№ 1, 7, 13).

Під час завантаження і розвантаження породи в атмосферне повітря надходять речовини суспендовані – пил (аерозоль) недиференційований за складом (джерела викидів №№ 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15).

Під час приймання, зберігання дизельного палива та заправки ним автотранспорту в атмосферу виділяються вуглеводні насичені C_{12}-C_{19} (НМЛОС) (джерела викидів №№ 14, 15).

Під час проведення вибухових робіт в атмосферу виділяються оксид вуглецю, оксиди азоту та речовини суспендовані – пил (аерозоль) недиференційований за складом (джерело викиду № 16).

На період проведення вибухових робіт в кар'єрі всі інші гірничі роботи, які є джерелами викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, припиняються. При здійсненні буро-вибухових робіт, з метою зменшеннях пилоутворення, використовується гідрозабійка свердловин.

4 Відомості щодо виду та обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами

В таблиці 1.5.3.30 Звіту з ОВД надано валові викиди забруднюючих речовин без урахування заходів з пилоподавлення та з урахуванням заходів з пилоподавлення, які представлені в таблицях 1.1 та 1.2 відповідно.

Таблиця 1.1 – Відомості щодо виду та обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами **без урахування заходів з пилоподавлення**

Порядковий номер	Забруднююча речовина		Фактичний обсяг викидів, т/рік	Потенційний обсяг викидів, т/рік	Порогові значення потенційних викидів для взяття на державний облік, т/рік
	код	найменування			
1	2	3	4	5	6
1	03000	Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом	15,045*	64,9375	3
2	04001	Оксиди азоту (оксид та діоксид азоту) у перерахунку на діоксид азоту	6,604*	0,256	1
3	06000	Оксид вуглецю	17,728*	1,024	1,5
4	11000	Неметанові леткі органічні сполуки (НМЛОС) (Вуглеводні насичені C_{12}-C_{19} (розчинник РПК-26511 та ін.) у перерахунку на сумарний органічний вуглець)	4,297*	0,01669004	1,5
Усього для об'єкта/промислового майданчика			**43,674**	**66,23419004**	
Перелік найбільш поширених забруднюючих речовин					
1	2	3	4	5	6
1	03000	Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом	15,045*	64,9375	3
2	04001	Оксиди азоту (оксид та діоксид азоту) у перерахунку на діоксид азоту	6,604*	0,256	1
3	06000	Оксид вуглецю	17,728*	1,024	1,5
Усього			39,377	66,2175	
Перелік небезпечних забруднюючих речовин					
1	2	3	4	5	6
-	-	-	-	-	-
Усього			-	-	
Перелік інших забруднюючих речовин, які викидаються в атмосферне повітря стаціонарними джерелами об'єкта (промислового майданчика					
1	2	3	4	5	6
20	11000	Неметанові леткі органічні сполуки (НМЛОС) (Вуглеводні насичені C_{12}-C_{19} (розчинник РПК-26511 та ін.) у перерахунку на сумарний органічний вуглець)	4,297*	0,01669004	1,5
Усього			4,297	0,01669004	
Перелік забруднюючих речовин, для яких не встановлені гігієнічні регламенти допустимого вмісту хімічних і біологічних речовин в атмосферному повітрі населених місць					
1	2	3	4	5	6
-	-	-	-	-	-
Усього			-	-	

Примітка: * - надані сумарні викиди забруднюючих речовин у атмосферне повітря відповідно Звіту про викиди забруднюючих речовин і парникових газів в атмосферне повітря від стаціонарних джерел викидів за 2024 рік (2-ТП (повітря)(річна)), в якому враховані забруднюючі речовини, що містяться в вихлопних газах двигунів внутрішнього спалювання автотранспорту, що працює на кар'єрі, згідно попереднього Дозволу на викиди. В даних Документах розглядається лише викид забруднюючих речовин при транспортуванні гірничої маси.

Таблиця 1.2 – Відомості щодо виду та обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами **з урахуванням заходів з пилоподавлення**

Порядковий номер	Забруднююча речовина		Фактичний обсяг викидів, т/рік	Потенційний обсяг викидів, т/рік	Порогові значення потенційних викидів для взяття на державний облік, т/рік
	код	найменування			
1	2	3	4	5	6
1	03000	Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом	15,045*	37,6871	3
2	04001	Оксиди азоту (оксид та діоксид азоту) у перерахунку на діоксид азоту	6,604*	0,256	1
3	06000	Оксид вуглецю	17,728*	1,024	1,5
4	11000	Неметанові леткі органічні сполуки (НМЛОС) (Вуглеводні насичені C_{12}-C_{19} (розчинник РПК-26511 та ін.) у перерахунку на сумарний органічний вуглець)	4,297*	0,01669004	1,5
Усього для об'єкта/промислового майданчика			**43,674**	**38,98379004**	
Перелік найбільш поширених забруднюючих речовин					
1	2	3	4	5	6
1	03000	Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом	15,045*	37,6871	3
2	04001	Оксиди азоту (оксид та діоксид азоту) у перерахунку на діоксид азоту	6,604*	0,256	1
3	06000	Оксид вуглецю	17,728*	1,024	1,5
Усього			39,377	38,9671	
Перелік небезпечних забруднюючих речовин					
1	2	3	4	5	6
-	-	-	-	-	-
Усього			-	-	
Перелік інших забруднюючих речовин, які викидаються в атмосферне повітря стаціонарними джерелами об'єкта (промислового майданчика					
1	2	3	4	5	6
20	11000	Неметанові леткі органічні сполуки (НМЛОС) (Вуглеводні насичені C_{12}-C_{19} (розчинник РПК-26511 та ін.) у перерахунку на сумарний органічний вуглець)	4,297*	0,01669004	1,5
Усього			4,297	0,01669004	
Перелік забруднюючих речовин, для яких не встановлені гігієнічні регламенти допустимого вмісту хімічних і біологічних речовин в атмосферному повітрі населених місць					
1	2	3	4	5	6
-	-	-	-	-	-
Усього			-	-	

Примітка: * - надані сумарні викиди забруднюючих речовин у атмосферне повітря відповідно Звіту про викиди забруднюючих речовин і парникових газів в атмосферне повітря від стаціонарних джерел викидів за 2024 рік (2-ТП (повітря)(річна)), в якому враховані забруднюючі речовини, що містяться в вихлопних газах двигунів внутрішнього спалювання автотранспорту, що працює на кар'єрі, згідно попереднього Дозволу на викиди. В даних Документах розглядається лише викид забруднюючих речовин при транспортуванні гірничої маси.

Таблиця 2 – Характеристика установок очистки газів

Номер джерела викиду	Найменування ГОУ	Забруднюючі речовини, за якими проводиться газоочистка			Ступінь очищення	Назва та тип установки очистки газу	На вході в ГОУ			На виході з ГОУ			Ступінь очищення газу, %
		CASN/ CAS	Код	найменування			Об'ємна витрата газопилового потоку, $м^3/с$	масова концентрація, $мг/м^3$	масова витрата, г/с	Об'ємна витрата газопилового потоку, $м^3/с$	масова концентрація, $мг/м^3$	масова витрата, г/с	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
На підприємстві відсутні установки очистки газу													

Дані щодо потенційних обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами від об’єкта / промислового майданчика та дані щодо потенційних обсягів викидів забруднюючих речовин від виробничих і технологічних процесів, технологічного устаткування (установок) надаються за формою, наведеною у таблицях 3, 4 (згідно додатку 6 Інструкції таблиці 6.7, 6.8).

Таблиця 3 – Дані щодо потенційних обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами від об'єкта / промислового майданчика

Забруднююча речовина		Потенційний викид забруднюючої речовини, тонн, з трьома десятковими знаками
код	найменування	
1	2	3
без урахування заходів з пилоподавлення		
03000	Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом	64,938
04001	Оксиди азоту (оксид та діоксид азоту) у перерахунку на діоксид азоту	0,256
06000	Оксид вуглецю	1,024
11000	Неметанові леткі органічні сполуки (НМЛОС)	0,017
00000	Усього для об’єкта / промислового майданчика	**66,235**
з урахуванням заходів з пилоподавлення		
03000	Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом	37,687
04001	Оксиди азоту (оксид та діоксид азоту) у перерахунку на діоксид азоту	0,256
06000	Оксид вуглецю	1,024
11000	Неметанові леткі органічні сполуки (НМЛОС)	0,017
00000	Усього для об’єкта / промислового майданчика	**38,984**

Таблиця 4 – Дані щодо потенційних обсягів викидів забруднюючих речовин від виробничих і технологічних процесів, технологічного устаткування (установок)

Найменування виробничого та технологічного процесу, технологічного устаткування (установки)

Розробка та видобуток корисних копалин, крім вугілля код 2.A.5.a

Забруднююча речовина		Потенційний викид забруднюючої речовини, тонн, з трьома десятковими знаками
код	найменування	
1	2	3
без урахування заходів з пилоподавлення		
03000	Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом	64,938
04001	Оксиди азоту (оксид та діоксид азоту) у перерахунку на діоксид азоту	0,256
06000	Оксид вуглецю	1,024
00000	Усього за виробничим та технологічним процесом, технологічним устаткуванням (установкою)	**66,218**
з урахуванням заходів з пилоподавлення		
03000	Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом	37,687
04001	Оксиди азоту (оксид та діоксид азоту) у перерахунку на діоксид азоту	0,256
06000	Оксид вуглецю	1,024
00000	Усього за виробничим та технологічним процесом, технологічним устаткуванням (установкою)	**38,967**

Найменування виробничого та технологічного процесу, технологічного устаткування (установки)

Розподіл нафтопродуктів код 1.B.2.a.v

Забруднююча речовина		Потенційний викид забруднюючої речовини, тонн, з трьома десятковими знаками
код	найменування	
1	2	3
11000	Неметанові леткі органічні сполуки (НМЛОС)	0,017
00000	Усього за виробничим та технологічним процесом, технологічним устаткуванням (установкою)	**0,017**

5 Заходи щодо впровадження найкращих існуючих технологій виробництва (що виконані або/та які потребують виконання)

ТОВ «РИБАЛЬСЬКИЙ КАР'ЄР» відповідно Додатку 3 Інструкції включений в Перелік виробництв та технологічного устаткування, на яких підлягають до впровадження найкращих доступних технологій та методів керування – підземні гірські роботи і зв'язані з ними операції, відкрите добування корисних копалин з поверхні ділянки, що перевищує 25 га, отже повинні розроблятися заходи щодо впровадження найкращих доступних технологій.

Найкращі доступні технології (НДТ) – це найбільш ефективна і передова стадія в розвитку виробничої діяльності і методів експлуатації об'єктів, яка визначає практичну придатність технологій в якості принципової основи для встановлення граничних величин

викидів, призначених для запобігання або, якщо це практично неможливо, зменшення викидів і впливу на навколишнє середовище в цілому.

Поняття НДТ роз'ясняється наступним чином:

«Технології» – включають в себе як технології, що використовуються, так і спосіб, яким об'єкт спроектований, збудований, обслуговується, експлуатується і виводиться з експлуатації.

Під «доступними» розуміють технології, рівень розвитку яких робить можливим їх впровадження у відповідній галузі промисловості з врахуванням економічної і технічної доцільності, а також затрат і вигод, незалежно від того, використовуються чи виробляються ці технології в даній країні, якщо вони можуть обґрунтовано вважатися доступними для оператора.

Під «найкращими» розуміють технології, найбільш дієві по відношенню до забезпечення високого рівня охорони навколишнього середовища в цілому.

Визначення найкращої доступної технології потребує, щоб дана технологія була розвинена до рівня, що забезпечує її впровадження в даному секторі промисловості. Підставою для признання технології в якості найкращої доступної є її застосування на одному чи більше виробництві будь-де в світі.

При добуванні корисних копалин необхідне впровадження найкращих існуючих технологій, які не потребують надмірних витрат, а саме: технологій, найбільш ефективних з точки зору попередження, мінімізації викидів забруднюючих речовин. Вартість використання таких технологій не повинна бути надмірною у порівнянні з природоохоронним результатом.

При розробці більшості видів твердих корисних копалин найбільший розвиток одержав відкритий спосіб, одним з головних технологічних процесів якого є буріння вибухових свердловин.

Процес буріння свердловин складається з безпосереднього руйнування породи і винесення продуктів руйнування з свердловини. Ефективність руйнування значною мірою залежить від конструкції долота, а очищення свердловини – від працездатності системи транспортування бурових дрібних часток. При бурінні масивів складноструктурної будови виникають фізико-механічні проблеми як з руйнуванням на забої неоднорідних по міцності порід буровим долотом, так і з видачею продуктів руйнування.

Таким чином, однією з головних причин невисоких техніко-економічних показників бурових робіт на кар'єрах є низький технічний рівень використовуємого бурового устаткування.

Переважне поширення на відкритих гірських роботах набули верстати обертального буріння шарошечними долотами, якими бурять близько 80 % всіх вибухових свердловин на кар'єрах.

Важкі верстати обертального буріння, оснащені шарошечними долотами, забезпечували продуктивність праці в 2-5 разів вище ніж верстати ударно-канатного буріння. При цьому з'явилася можливість механізувати допоміжні операції, і тим самим поліпшити умови праці бурильників.

За останні роки продуктивність бурових верстатів стабілізувалася, а умови гірського виробництва різко ускладнилися. Відбувається безперервне збільшення витрат на буріння, які в міцних породах досягають 30–35 % від загальних витрат на виробництво гірських робіт.

Крім дорожчання складних шарошечних доліт і верстатів до зниження економічності буріння привела сукупність таких чинників, як зростання тарифів на електроенергію, нестабільність якості доліт; недостатню увагу надається правильному вибору типів і режимів експлуатації бурових доліт. Високі витрати на електроенергію багато в чому обумовлені недосконалістю систем пневматичного очищення свердловин. З проблемою оптимізації систем очищення свердловин пов'язана також відсутність відпрацьованої технології буріння свердловин в аномальних гідрогеологічних умовах (закарстовані і глинисті зони), які характерні для окремих ділянок кар'єрів.

Кар'єрні верстати обертального буріння повинні бути універсальними і залежно від гірсько-геологічних умов мати нагоду оснащуватися ріжучим, комбінованим або

шарошечним долотом. При цьому конструкція верстата повинна забезпечувати можливість регулювання в широких межах параметрів режиму буріння (осьового зусилля, частоти обертання і моменту, що крутить, на долоті), а при очищенні свердловин – регулювання кількості стислого повітря, що подається в свердловину. Верстати повинні бути адаптовані до специфічних умов кар'єрів, скорочена їх номенклатура і чисельність, підвищений технічний рівень.

За кордоном бурові верстати обертального буріння випускаються фірмами Atlas Copco, Ingersoll-Rand, Bucyrus-Erie, Tamrock-Driltech, Harnischfeger P&H й іншими. Ними створені верстати обертального буріння, що дозволяють використовувати не тільки шарошечні, але і ріжучі долота, а також пневмоударники.

У сучасних моделях спостерігається стійка тенденція гідрофікації основних приводів, що забезпечує верстату меншу масу, можливість широкого регулювання характеристик, зручність в управлінні і порівняльне нескладне обслуговування, тоді як електричні приводи постійного струму, що застосовуються на вітчизняних верстатах, достатньо важкі і громіздкі, вимагають складних і дорогих в експлуатації систем управління.

Найпрогресивніші конструктивні рішення характерні для верстатів фірми Atlas Copco, які використовуються для буріння на ТОВ «РИБАЛЬСЬКИЙ КАР'ЄР». До них відноситься гідрофікація приводів всіх систем верстата на основі використовування єдиного первинного двигуна – дизеля, що приводить в дію компресор та насосну станцію. Остання живить головні приводи верстата. Дизельні верстати мобільні, маневрені та не вимагають підключення до кар'єрної електричної мережі. Гідравліка дозволяє механізувати всі основні операції процесу буріння. Зазначений буровий верстат дозволяє бурити свердловини діаметром 100-150 мм.

Невід'ємною частиною технологічного процесу добування гірської маси (мігматитів) є проведення вибухових робіт. Для буро-вибухового розпушення блоків кристалічних порід застосовуються нові технології з використанням багаторядної коротко-уповільненої комутації свердловинних зарядів із використанням різних сучасних систем ініціювання. Цей спосіб дає можливість значно зменшити масу вибухової суміші і відповідно суттєво скоротити газопилові викиди при вибухах.

Отже, заходи з впровадження найкращих існуючих технологій виробництва на ТОВ «РИБАЛЬСЬКИЙ КАР’ЄР» вже впроваджені.

6 Перелік заходів щодо скорочення викидів забруднюючих речовин (що виконані або/та які потребують виконання)

6.1 Заходи щодо досягнення встановлених нормативів гранично допустимих викидів для найбільш поширених і небезпечних забруднюючих речовин

Заходи щодо досягнення встановлених нормативів гранично допустимих викидів для найбільш поширених і небезпечних забруднюючих речовин не передбачаються, оскільки на ТОВ «РИБАЛЬСЬКИЙ КАР’ЄР» всі джерела викидів є неорганізованими. Для неорганізованих джерел викидів нормативи гранично допустимих викидів забруднюючих речовин законодавством не встановлюються. Регулювання викидів від цих джерел здійснюється шляхом встановлення вимог.

6.2 Заходи щодо запобігання перевищенню встановлених нормативів гранично допустимих викидів у процесі виробництва

Заходи щодо запобігання перевищенню встановлених нормативів граничнодопустимих викидів у процесі виробництва не передбачаються.

6.3 Заходи щодо обмеження обсягів залпових викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря

На підприємстві є джерело залпового викиду забруднюючих речовин в атмосферне повітря № 16 – майданчик буро-вибухових робіт.

Заходи щодо обмеження обсягів залпових викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря:

1. Чітко дотримуватись запланованого регламенту проведення вибухових робіт.
2. Масові вибухи в кар'єрі проводити в період мінімальної вітряної активності.
3. При проведенні вибуху сухих свердловин використовувати зволожену забойку.

Також для буро-вибухового розпушення блоків кристалічних порід застосовуються нові технології з використанням багаторядної коротко-уповільненої комутації свердловинних зарядів із використанням різних сучасних систем ініціювання. Цей спосіб дає можливість значно зменшити масу вибухової суміші і відповідно суттєво скоротити газопилові викиди при вибухах.

6.4 Заходи щодо остаточного припинення діяльності, пов'язаної з викидами забруднюючих речовин в атмосферне повітря, та приведення місця діяльності у задовільний стан

На підприємстві не планується впровадження заходів щодо остаточного припинення діяльності, пов'язаних з викидами забруднюючих речовин в атмосферне повітря, та приведення місця діяльності у задовільний стан.

6.5 Заходи щодо охорони атмосферного повітря у разі виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, ліквідації наслідків забруднення атмосферного повітря

ТОВ «»РИБАЛЬСЬКИЙ КАР'ЄР» не віднесений до об'єктів підвищеної небезпеки і не включений до Державного електронного реєстру об'єктів підвищеної небезпеки, тому таблиця 6 не заповнюється.

Таблиця 6 – Перелік заходів щодо охорони атмосферного повітря у разі виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, ліквідації наслідків забруднення атмосферного повітря

Найменування потенційно небезпечного об'єкта	Місце розташування потенційно небезпечного об'єкта	Найменування, маса, категорія небезпечної речовини чи групи речовини, що використовуються або виготовляються, переробляються, зберігаються чи транспортуються на об'єкті	Найменування або категорія небезпечної речовини чи групи небезпечних речовин, за якими проводилась ідентифікація об'єкта	Найменування забруднюючих речовин, які у випадку виникнення надзвичайної ситуації техногенного або природного характеру можуть надійти в атмосферне повітря	Найменування заходів щодо охорони атмосферного повітря на випадок виникнення надзвичайної ситуації	Найменування заходів щодо ліквідації наслідків забруднення атмосферного повітря у разі виникнення надзвичайної ситуації
1	2	3	4	5	6	7
-	-	-	-	-	-	-

6.6 Заходи щодо охорони атмосферного повітря при несприятливих метеорологічних умовах

Підприємством отримано лист-відповідь Дніпропетровського регіонального центру з гідрометеорології (Дніпропетровський РЦГМ), в якому зазначено, що у зв'язку з близьким розташуванням с. Любимівка до м. Дніпро, для якого Дніпропетровський РЦГМ виконує щоденно прогнозування НМУ, прогнози несприятливих метеорологічних умов будуть репрезентативні для ТОВ «РИБАЛЬСЬКИЙ КАР'ЄР».

Заходи щодо охорони атмосферного повітря при несприятливих метеорологічних умовах (НМУ) здійснюються відповідно до вимог Методичних вказівок «Регулирование выбросов при неблагоприятных метеорологических условиях» (РД 52.04.52-85), затверджених Державним комітетом СРСР по гідрометеорології та контролю природного середовища 01.12.86 р., для об'єктів, які розташовані в населених пунктах, де Державною гідрометеорологічною службою України проводиться або планується проведення прогнозування несприятливих метеорологічних умов.

Для запобігання утворення підвищених рівнів забруднення атмосфери в подібних ситуаціях на підприємстві опрацьовуються заходи по скороченню викидів в період НМУ. Заходи по тимчасовому скороченню викидів в період НМУ є обов'язковим і повинні виконуватися підприємством після одержання попередження про підвищення рівня забруднення атмосфери.

Заходи щодо охорони атмосферного повітря при несприятливих метеорологічних умовах (НМУ) наведені нижче:

1 Заходи при I режимі роботи підприємства в період НМУ (скорочення концентрації забруднюючих речовин в приземному шарі атмосфери приблизно на 15-20 %):

- Посилити контроль за точністю дотримання технологічних процесів виробництва.
- Заборонити роботи обладнання у форсованому режимі.
- Розосередити у часі роботу автотранспорту та обладнання, які не приймають участі в єдиному технологічному процесі, при роботі яких викиди забруднюючих речовин в атмосферу досягають максимальних значень.
- Обмежити вантажно-розвантажувальні роботи, пов'язані зі значними викидами забруднюючих речовин.

2 Заходи при II режимі роботи підприємства в період НМУ (скорочення концентрації забруднюючих речовин в приземному шарі атмосфери приблизно на 20-40 %):

- Виконати заходи I режиму.
- Знизити продуктивність окремих апаратів і технологічних ліній, робота яких пов'язана зі значним виділенням в атмосферу шкідливих речовин.
- Обмежити використання автотранспорту на території підприємства.
- Збільшити пилоподавлення.

3 Заходи при III режимі роботи підприємства в період НМУ (скорочення концентрації забруднюючих речовин в приземному шарі атмосфери приблизно на 40-60 %):

- Виконати заходи I та II режимів.
- Скоротити навантаження або зупинити виробництва, які супроводжуються значними виділеннями забруднюючих речовин в атмосферне повітря.
- Не проводити вибухові роботи.

6.7 Інші заходи, направлені на скорочення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, в залежності від виробництв, технологічного устаткування

На території ТОВ «РИБАЛЬСЬКИЙ КАР'ЄР» заходи для зменшення обсягу викидів пилу вже виконані, тому впровадження інших заходів щодо скорочення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря не планується, таблиця 7 (згідно додатку 10 до Інструкції таблиця 10.1) не заповнюється.

Таблиця 7 –Заходи щодо скорочення викидів забруднюючих речовин

Код виробничого і технологічного процесу, технологічного устаткування (установки)	Найменування заходу	Строк виконання заходу	Номер джерела викиду на карті-схемі	Загальний обсяг витрат за кошторисною вартістю, тис.грн.	Очікуване зменшення викидів забруднюючих речовин після впровадження заходу, т/рік
1	2	3	4	5	6
-	-	-	-	-	-

7 Дотримання виконання природоохоронних заходів щодо скорочення викидів

На території ТОВ «РИБАЛЬСЬКИЙ КАР'ЄР» для зменшення обсягу викидів пилу вже виконані наступні заходи: буріння свердловин в гірських породах буровими станками здійснюється за рахунок застосування повітряно-водяної суміші; при завантажувально-розвантажувальних роботах передбачено зволоження водою виробничих майданчиків та гірських мас; при русі автотранспорту передбачається полив автодоріг за допомогою поливальної машини. Розрахунок розсіювання забруднюючих речовин в атмосферному повітрі викидів підприємства та періодичний контроль, що здійснюється на межі СЗЗ,

свідчать про дотримання рівнів ГДК в атмосферному повітрі з урахуванням фонових забруднень.

ТОВ «РИБАЛЬСЬКИЙ КАР'ЄР» дотримується зобов'язання по виконанню вимог законодавства у галузі охорони атмосферного повітря.

8 Відповідність пропозицій щодо дозволених обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами законодавству (висновки за результатами порівняльної характеристики фактичних обсягів викидів із затвердженими нормативами гранично допустимих викидів та розрахунків розсіювання)

ТОВ «РИБАЛЬСЬКИЙ КАР'ЄР» відповідно Додатку 3 Інструкції включений в Перелік виробництв та технологічного устаткування, на яких підлягають до впровадження найкращих доступних технологій та методів керування – підземні гірські роботи і зв'язані з ними операції, відкрите добування корисних копалин з поверхні ділянки, що перевищує 25 га, отже повинні розроблятися заходи щодо впровадження найкращих доступних технологій.

Всі джерела викидів на підприємстві відносяться до неорганізованих джерел викидів.

По неорганізованим джерелам викидів пропозиції щодо дозволених обсягів викидів забруднюючих речовин не надаються, так як для них нормативи гранично допустимих викидів забруднюючих речовин не встановлюються. Регулювання викидів від цих джерел здійснюється шляхом встановлення вимог.

Розрахунок розсіювання забруднюючих речовин в атмосферному повітрі викидів підприємства та періодичний контроль, що здійснюється на межі СЗЗ, свідчать про дотримання рівнів ГДК в атмосферному повітрі з урахуванням фонових забруднень.

Санітарно-захисна зона по відношенню до оточуючої житлової забудови витримується у повному обсязі від території видобутку Рибальського родовища в цілому.